

Brussell, 11 ta' Ġunju 2024
(OR. en)

10251/1/24
REV 1

SOC 392
EMPL 223
ECOFIN 603

NOTA

minn:	Il-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali
lil:	Kumitat tar-Rappreżentanti Permanenti/Kunsill
Suġġett:	Konklużjonijiet ewlenin dwar ir-Rapport tal-2024 dwar l-Adegwatezza tal-Pensjonijiet tal-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali u l-Kummissjoni Ewropea - <i>Prezentazzjoni mill-President tal-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali</i>

Id-delegazzjonijiet isibu meħmuż il-konklużjonijiet ewlenin tar-Rapport tal-2024 dwar l-Adegwatezza tal-Pensjonijiet kif iffinalizzat mill-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali fis-16 ta' Mejju 2024. Il-konklużjonijiet ewlenin ser jiġu ppreżentati mill-President tal-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali lill-Kunsill EPSCO fl-20 ta' Ġunju 2024 u mistennija jiġu approvati mill-Kunsill permezz tal-Konklużjonijiet tal-Kunsill dwar l-Adegwatezza tal-Pensjonijiet (dokument 10550/24).

Ir-Rapport sħiħ jinsab fid-dokument 10251/24 ADD 1.

Il-Profil tal-pajjiżi jinsabu fid-dokument 10251/24 ADD 2.

IR-RAPPORT TAL-2024 DWAR L-ADEGWATEZZA TAL-PENSJONIJIET
KONKLUŻJONIJIET EWLENIN

Ir-Rapport tal-2024 dwar l-Adegwatezza tal-Pensjonijiet imhejji b'mod kongunt mill-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali (KPS) u l-Kummissjoni Ewropea jappoġġa l-isforzi nazzjonali biex jiġi żgurat introjtu adegwat fost l-anzjani, f'konformità mal-Prinċipju 15 tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali. Ir-rapport janalizza l-punt sa fejn is-sistemi tal-pensjonijiet jiżguraw introjtu adegwat fl-irtirar – jiġifieri, **jevitaw il-faqar fost l-anzjani u jżommu l-livell ta' introjtu tal-irġiel u n-nisa għad-durata tal-irtirar tagħhom**, kemm fil-preżent kif ukoll fil-futur. It-tliet snin ta' qabel l-edizzjoni attwali kienu kkaratterizzati minn sfidi straordinarji li is-soċjetajiet u l-ekonomiji Ewropej kellhom jiffaċċaw: il-pandemija tal-COVID-19, segwita minn perjodu ta' inflazzjoni għolja, u zieda qawwija fl-ispejjeż tal-enerġija kkawżata mill-gwerra ta' aggressjoni tar-Russja kontra l-Ukrajna. Sadanittant, l-isfidi strutturali marbuta ma' megatendenzi bħat-tibdil demografiku u d-dinja tax-xogħol li qed tinbidel għadhom urġenti daqs qabel. F'dan il-kuntest, ir-rapport jenfasizza l-konklużjonijiet ewlenin li ġejjin.

– L-istampa attwali tal-adeqwatezza tal-pensjonijiet għadha mhallta –

1. **Ir-riskju tal-faqar u l-esklużjoni soċjali għall-anzjani kompli jikber mill-2019 'l hawn, b'konsegwenza tal-faqar ta' introjtu relattiv li qed jiżdied, minkejja t-tnaqqis fil-privazzjoni materjali u soċjali.** Fl-2022, aktar minn persuna waħda minn kull hamsa ta' 65 sena u akbar kienu jinsabu f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali fl-UE. Dan jirrappreżenta 18.5 miljun persuna, għadd li qed jikber kemm minhabba ż-żieda fir-rata tal-faqar kif ukoll minhabba t-tixjiħ tal-popolazzjoni. Filwaqt li għad hemm differenzi sinifikanti bejn il-pajjiżi, in-nisa akbar fl-età jiffaċċaw riskji oghla ta' faqar mill-irġiel fil-pajjiżi kollha. **Persuni f'età avvanzata, b'mod partikolari n-nisa, ġeneralment ikunu jinsabu f'riskju oghla ta' faqar.** Fl-2022, kważi waħda minn kull erba' nisa ta' 75 sena u akbar fl-UE kienu jinsabu f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali.

2. **Bhala medja, l-introjtu tal-anzjani fl-UE għadu taht id-90 % tal-introjtu fl-età tax-xogħol**, b'differenzi sinifikanti bejn in-nisa u l-irġiel u bejn il-pajjiżi. Bhala medja, il-benefiċċji tal-pensjoni jammontaw għal madwar 60 % tal-introjtu mix-xogħol fl-aħħar snin tal-karriera tagħhom. L-inugwaljanza fl-introjtu fost l-anzjani naqset mill-2019 'l hawn, u possibbilment tirrifletti l-miżuri mifruxa biex jiġu protetti l-pensjonanti b'introjtu aktar baxx matul il-kriżijiet reċenti.
3. **Iż-zieda fl-istennija tal-ghomor kienet qed tonqos fl-UE matul dawn l-aħħar 10 snin.** Din ix-xejra fit-tul giet aggravata minn mortalità eċċessiva matul il-pandemija tal-COVID-19, hekk kif l-għadd ta' anzjani naqas bejn l-2020 u l-2022 u naqset l-istennija tal-ghomor fl-età ta' 65 sena. Madankollu, is-sehem ta' snin sani fil-bqija tal-istennija tal-ghomor fix-xjuħija baqa' stabbli f'termini ġenerali madwar l-UE sa mill-bidu tas-seklu.
4. **Bhala medja, ċittadin Ewropew jista' jistenna li jqatta' 21 sena minn hajtu rtirat u jirċievi pensjoni.** Dan huwa ftit inqas milli fl-2019 minhabba l-pandemija tal-COVID-19. Il-perjodu medju li matulu wiehed jirċievi pensjoni jvarja minn 15 sa 25 sena, li jirrifletti d-differenzi nazzjonali fl-età tal-pensjoni u fl-istennija tal-ghomor. Ir-relazzjoni bejn it-tul tal-hajja tax-xogħol (medja ta' 41 sena) u l-irtirar hija diversifikata ħafna fost l-UE-27 u n-Norveġja.
5. **Il-htieġa għall-kura tas-saħha u l-kura fit-tul għandha tendenza li tiżdied bl-età u hija assoċjata ma' riskju oghla ta' faqar. Il-kopertura tal-htigijiet tal-kura fix-xjuħija tibqa' sfida soċjali kritika.** L-ispejjeż totali tal-kura fit-tul mingħajr protezzjoni soċjali pubblika jistgħu jkunu għoljin ħafna meta mqabbla mal-introjtu tal-pensjoni tal-anzjani, b'mod partikolari għal dawk bi htigijiet aktar severi. In-nisa mhux f'saħħithom jgħixu aktar fit-tul mill-irġiel mhux f'saħħithom u jkollhom bżonn ta' kura aktar spiss, filwaqt li għandhom introjtu aktar baxx. Is-sistemi tal-protezzjoni soċjali jappoġġaw l-istandards tal-ghajxien tal-anzjani fl-Ewropa permezz ta' taħlit differenti ta' politika, b'mod partikolari ta' dispozizzjonijiet dwar il-pensjonijiet u l-kura fit-tul. Sistemi b'adegwatezza baxxa tal-pensjonijiet u kopertura baxxa tal-htigijiet tal-kura fit-tul jiffaċċaw sfidi partikolari biex iżommu standards tal-ghajxien decenti għall-anzjani li jehtiegu l-kura.

*– L-Istati Membri qed jiehdu passi ulterjuri biex jissalvagwardjaw l-adegwatezza,
iżda l-adegwatezza fil-futur għadha taħt pressjoni –*

6. **Matul l-2020-2023, il-kuntest tal-kriżi bidel id-dinamika tar-riforma tal-pensjonijiet temporanjament, hekk kif l-Istati Membri kollha implimentaw miżuri eċċezzjonali u temporanji. Fl-istess hin kompliet ix-xejra ġenerali lejn it-tishih permanenti tal-mekkaniżmi ta' adegwatezza.** Matul dan iż-żmien, ix-xejriet ewlenin tar-riforma inkludew: it-titjib tal-aċċess u l-akkumulazzjoni tal-intitolamenti; il-promozzjoni ta' hajja tax-xogħol itwal u ta' rtirar aktar tard permezz ta' inċentivi pożittivi u aktar flessibbiltà fil-perkorsi tal-irtirar; u t-tishih tax-xbieki ta' sikurezza kontra l-faqar permezz ta' riformi ta' benefiċċji bażiċi u minimi. Xi Stati Membri implimentaw ukoll riformi li jsaħħu r-rwol ta' skemi tal-pensjoni ffinanzjati u jrawmu intitolamenti individwali.
7. **Huwa previst li r-rati ta' sostituzzjoni tal-pensjoni għal karriera partikolari ser jonqsu fl-erba' deċennji li ġejjin, li jafferma mill-ġdid ir-riżultati tal-analiżi preċedenti.** Anke meta jitqiesu l-gwadanji previsti tat-tul tal-karriera u ż-żidiet leġiżlati fl-età tal-pensjoni, ir-rati ta' sostituzzjoni mistennija jonqsu kemm għan-nisa kif ukoll għall-irġiel fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi, anke jekk id-daqs previst tat-tnaqqis ivarja hafna. Dan huwa konsistenti mas-simulazzjonijiet li juru projezzjonijiet ta' tnaqqis fl-introjtu tal-pensjoni per capita. L-età tal-irtirar tibqa' fattur ewlieni li jispjega l-benefiċċji tal-pensjoni attwali u futuri. Filwaqt li l-irtirar sentejn qabel l-età tal-pensjoni fil-biċċa l-kbira jirriżulta fi tnaqqis temporanju jew hafif fil-pensjoni, jekk wieħed ikompli jaħdem wara l-età tal-pensjoni dan ġeneralment iġib miegħu gwadanji sostanzjali fir-rata ta' sostituzzjoni.

8. **Is-sistemi tal-pensjonijiet u t-tassazzjoni jaffettwaw il-livell u d-distribuzzjoni (mill-ġdid) tal-introjtu fl-irtirar kif ukoll l-iżvilupp futur tal-adeqwatezza.** L-introjtu tal-pensjonijiet għadu distribwit b'mod aktar ugwali mill-introjtu mix-xogħol. Dawk b'paga baxxa għandhom rati oghla ta' sostituzzjoni tal-pensjoni fil-pajjiżi kollha, filwaqt li karriera qasira tnaqqas ir-rata ta' sostituzzjoni inqas milli proporzjonalment, għalkemm dan mhux dejjem ikun biżżejjed biex in-nies jaharbu l-faqar. Huwa previst li l-inugwaljanza fl-introjtu fix-xjuħija ser tibqa' stabbli fid-deċennji li ġejjin.
9. **L-interruzzjonijiet fil-karriera mhumex kollha protetti b'mod ugwali mis-sistemi tal-pensjonijiet.** Fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi, il-waqfiet għall-kura tat-tfal huma protetti relattivament tajjeb, filwaqt li t-tnaqqis fil-pensjoni għall-qgħad huwa kemxejn oghla. Il-punt sa fejn huma kkreditati l-perjodi ta' diżabilità jvarja minn pajjiż għal ieħor. Il-biċċa l-kbira tal-pajjiżi jikkompensaw għall-ġoti ta' kura lill-membri tal-familja dipendenti u jagħtu pensjoni li tkun biss ftit inqas minn dik għal karriera mingħajr interruzzjonijiet.

10. **Il-maġġoranza tal-anzjani huma nisa, u b'hekk id-disparitajiet bejn il-ġeneri fix-xjuħija huma sfida soċjali partikolari.** Il-ħajja ta' persuna mhux mizzewġa fix-xjuħija tkompli żżid ir-riskju ta' faqar għan-nisa meta mqabbel mal-irġiel. Għalkemm id-differenza bejn il-pensjonijiet medji tal-irġiel u n-nisa qed tkompli tonqos, id-disparitajiet li fadal bejn il-ġeneri fil-faqar fost l-anzjani, fl-ammont tal-pensjoni u fil-kopertura tal-pensjoni jixhdu inugwaljanzi persistenti. Id-differenza bejn il-ġeneri fil-pensjonijiet (26 % fil-livell tal-UE fl-2022) toriġina fid-differenzi akkumulati tul il-karriera professjonali: paga aktar baxxa għan-nisa, karrieri iqsar u/jew interrotti, inkluż minħabba obbligi ta' kura; u aktar xogħol part-time. Litteriżmu finanzjarju aktar baxx jista' jfixxkel l-ippjanar tan-nisa għall-irtirar, u jgħallq għal mizuri ta' edukazzjoni finanzjarja u ta' trasparenza fil-pensjonijiet.

11. **L-indirizzar tal-inugwaljanza fl-istennija tal-ghomor huwa sfida għall-politiki dwar il-pensjonijiet.** Persuni b'livell oghla ta' edukazzjoni jistgħu jistennaw li jkollhom haġġa rtirata itwal, parzjalment minhabba fatturi ta' stil ta' haġġa, u din id-diskrepanza hija partikolarment evidenti fost l-irġiel. Persuni b'livell edukattiv milfuq oghla jidhru kif ukoll joħorġu mis-suq tax-xogħol sostanzjalment aktar tard minn dawk b'livell aktar baxx ta' edukazzjoni. Dawn id-differenzi fl-istennija tal-ghomor u fl-etajiet ta' dhul u hrug mis-suq tax-xogħol jista' jkollhom impatt distributtiv rigressiv. Hekk kif hafna pajjiżi qed jgħollu l-etajiet tal-pensjoni b'rispons għaž-zieda fil-longevità, is-sistemi tal-pensjonijiet jistgħu jkunu jehtieġu aġġustament tal-perkorsi tal-irtirar għal profili tal-karriera differenti biex jevitaw li takkumula l-inugwaljanza.
12. **Il-mod li bih l-inugwaljanza fil-qligħ mix-xogħol tissarraf f'inugwaljanza fil-pensjonijiet jiddependi fil-biċċa l-kbira mill-progressività tas-sistema tal-pensjonijiet.** FI-UE-27 u fin-Norveġja, bħala medja s-sistemi tal-pensjonijiet jikkumpensaw kwart tal-inugwaljanza fil-qligħ akkumulata matul il-haġġa tax-xogħol. Il-progressività tas-sistema tal-pensjonijiet tiddependi minn karatteristiċi bħal benefiċċji b'rata fissa u benefiċċji soġġetti għal test tal-mezzi, limiti massimi fuq pensjonijiet kontributorji, u intitolamenti mnaqqsa għal qligħ għoli.
13. **Huwa previst li bħala medja, il-pensjonijiet għal haddiema għal rashom ser ikunu terz aktar baxxi minn dawk ta' impjegati full-time b'karriera simili, minhabba differenzi fir-regoli u fil-qligħ medju.** Rati ta' kontribuzzjoni b'rata fissa jew aktar baxxi, bażi ta' kontribuzzjoni baxxa jew regimi simplifikati tal-pensjoni jew tat-taxxa spiss jirrizultaw fi projezzjonijiet baxxi għall-pensjonijiet għal haddiema għal rashom. F'xi pajjiżi, il-haddiema f'impjieg mhux standard jistgħu jsibuha diffiċli biex jaċċessaw il-pensjonijiet minhabba r-rekwiżiti minimi tal-qligħ jew tal-hin tax-xogħol, jew inkella minhabba għažliet limitati biex jakkumulaw l-intitolamenti.

14. **Is-sistemi tal-pensjonijiet Ewropej u l-miżuri kontra l-kriżijiet taffew l-impatt tal-kriżi tal-COVID-19 fuq il-pensjonijiet attwali u dawk futuri.** Il-pensjonijiet fi hlas ma tnaqqasux f'termini nominali. L-impatt tal-kriżi fuq il-pensjonijiet futuri kien limitat bis-saħħa ta': l-użu estiż ta' skemi għaż-żamma tal-impjieġ, li fihom l-intitolamenti tal-pensjoni ġeneralment akkumulaw; kontribuzzjonijiet tal-pensjoni sussidjati; l-estensjoni tal-protezzjoni kontra l-qgħad u l-liv minhabba mard; u miżuri speċifiċi ta' benefiċċju għall-ħaddiema għal rashom. Madankollu, l-iskemi tal-pensjoni ffinanzjati kienu soġġetti għal volatilità qawwija matul dan il-perjodu.
15. **Filwaqt li l-mewġa ta' inflazzjoni osservata fl-2022-23 naqqset il-valur reali tal-pensjonijiet fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri, il-kapaċità tal-akkwist tal-pensjonanti kienet għadha protetta sew meta mqabbla ma' dik tal-popolazzjoni fl-età tax-xogħol.** Il-miżuri biex jingħata appoġġ lill-pensjonanti kienu jinkludu indiċjar regolari u żidiet straordinarji fil-benefiċċji, supplimenti tal-pensjonijiet u benefiċċji oħra fi flus kontanti. Billi pensjonanti b'livell baxx ta' introjtu huma aktar vulnerabbli għal inflazzjoni għolja, hafna pajjiżi pprijoritizzaw il-protezzjoni tagħhom permezz ta' benefiċċji minimi jew miżuri ta' appoġġ immirati.
16. **L-indiċjar tal-pensjonijiet huwa lieva politika ewlenija biex il-pensjonanti jiġu protetti mill-erożjoni tal-introjtu.** Madankollu, l-indiċjar tal-pensjonijiet fit-tul ma jlaħhaqx kompletament maż-żidiet fil-qliġ mix-xogħol fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi. Filwaqt li l-indiċjar tal-pagi normalment huwa aktar ta' benefiċċju għall-pensjonanti mill-indiċjar tal-prezzijiet, din is-sitwazzjoni treġġgħet lura matul il-perjodu reċenti ta' inflazzjoni għolja. Il-frekwenza tal-indiċjar hija kruċjali wkoll għas-salvagwardja tal-adegwatezza matul żieda robusta fil-prezzijiet.

Fid-dawl ta' dawn l-osservazzjonijiet, il-KPS u l-Kummissjoni jqisu li jehtieg li jitkomplew l-isforzi biex jiġi implimentat il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali. Swieq tax-xogħol inkluzivi u robusti huma kruċjali biex jinżammu pensjonijiet adegwati f'soċjetà li qed tixjieh. L-UE għandha tkompli tappoġġa l-politiki nazzjonali biex tiżgura pensjonijiet adegwati permezz ta' tahlita wiesgħa ta' politiki, inkluż billi tindirizza l-inugwaljanzi bejn il-ġeneri matul il-ħajja tax-xogħol, ittaffi l-impatt tal-kompiti tal-kura, u tiżgura l-protezzjoni soċjali fir-rigward tal-htigijiet tal-kura. Sforzi sostnuti biex jiġu implimentati r-[Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-aċċess għall-protezzjoni soċjali](#) u r-[Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar il-kura fit-tul affordabbli u ta' kwalità għolja](#), inkluż azzjoni ta' appoġġ u monitoraġġ fil-qafas tal-KPS, huma kontribut importanti biex jinżammu standards tal-għajxien għoljin għaċ-ċittadini Ewropej akbar fl-età. Kif inhu mitlub fis-[Sett ta' Ghodod tad-Demografija](#), il-politiki tal-UE u daww nazzjonali għandhom jgħinu biex jiġi żgurat li n-nies fl-Ewropa jkunu jistgħu jissodisfaw l-aspirazzjonijiet tagħhom, inkluż billi jagħtu s-setgħa lill-ġenerazzjonijiet akbar fl-età u jsostnu l-benesseri tagħhom.

L-adeqwatezza u s-sostenibbiltà tal-protezzjoni soċjali fix-xjuħija jehtiegu monitoraġġ u analiżi kontinwi, inkluż koordinazzjoni mill-qrib bejn l-analiżi tas-sostenibbiltà tan-nefqa relatata mat-tixjij u l-adeqwatezza tal-pensjonijiet u l-kura fit-tul. Fid-dawl ta' dan, ser tiġi organizzata riflessjoni konġunta dwar ir-Rapporti tal-2024 dwar l-Adegwatezza tal-Pensjonijiet u dwar it-Tixjij. Il-KPS u l-Kummissjoni ser jerġgħu jirrapportaw dwar l-adeqwatezza tal-pensjonijiet u dwar il-kura fit-tul fl-2027. Meta jagħmlu dan, ser jagħmlu hilitom biex jiżviluppaw analiżi koerenti tal-adeqwatezza tal-pensjonijiet u l-kura fit-tul, permezz ta' rapport konġunt jekk ikun fattibbli, kif ukoll biex ikomplu jsaħhu s-sinergiji mar-Rapport dwar it-Tixjij.